

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775-ע.ה.מ נ' ת.ה.

לפני כבוד השופט שאול שוחט

מבקשים **1.ע.ה.מ.**
ע"י ב"כ עו"ד צבי נוי האוס

נגד

משיבים **ת.ה.**
ע"י ב"כ עו"ד רונן מזור

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה במחוז תל-אביב (כב' השופטת א. זיטניצקי רקובר, בתמ"ש 16-04-6966), מיום 18.11.2017, לפיה פעלה המבקשת בחוסר תום לב בהגשת בקשתה ליישוב סכסוך ביום 31.1.2016.

העובדות הצריכות לעניין

הצדדים הם בני זוג שנישאו ביום 31.7.2013. ביום 14.2.2014 נולד בנם.
ביום 31.1.2016 הגישה המבקשת לבית המשפט קמא, בקשה ליישוב סכסוך. במועד פתיחת התיק ניתן לה טופס "אישור פתיחת תיק", בו צוין שעליה להמציא את כתב הטענות למשיב, תוך 5 ימים.
ביום 1.2.2016 ניתנה החלטת ביהמ"ש קמא המפנה את הצדדים ליחידת הסיוע ונקבע שעל המבקשת להמציא למשיב העתק מהבקשה ומהחלטת ביהמ"ש תוך 7 ימים ממועד החלטה זו.
ביום 7.2.2016 הגיש המשיב לבית הדין הרבני תביעת גירושין, לה כרך את ענייני הרכוש, מזונות אישה וילד, משמורת, הסדרי ראייה וחינוך.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

- 1 ביום 7.3.2016 התקבלה לפני בית המשפט קמא הודעת יחידת הסיוע בה נמסר כי טרם החל ההליך
2 ביחידת הסיוע, היות והצדדים הודיעו שהם מנסים לגבש הסכמות באמצעות באי כוחם.
3
- 4 ביום 10.3.2016, משלא הובהר לביהמ"ש קמא האם הצדדים מסכימים לעיכוב ההליכים ניתנה
5 החלטה, בהתאם לתקנה 258כא(א), לפיה המבקשת רשאית להגיש תביעותיה תוך 30 יום.
6
- 7 ביום 5.4.2016 הגישה המבקשת לבית המשפט קמא תביעות בעניין מזונות, משמורת ורכוש.
8
- 9 במקביל, ביום 9.3.16 עתר המשיב לפני בית הדין הרבני, בבקשה ארוכה ומנומקת, לקבוע כי לבית
10 הדין הרבני הסמכות העניינית לדון בתביעת הגירושין ובכל הנושאים שנכרכו לה. ביום 18.5.16 קיים
11 בית הדין הרבני דיון במעמד הצדדים ובאי כוחם בבקשה. במסגרת הדיון נחקרו הצדדים, הן על
12 רצונותיהם, הן על נסיבות הגשת הבקשה ליישוב הסכסוך והמצאתה לבעל (המשיב), הן על נסיבות
13 הגשת תביעת הגירושין הכרוכה ע"י המשיב. בתום הדיון נקבע כי הצדדים יגישו את סיכומיהם לפני
14 בית הדין בנושא הסמכות העניינית.
15
- 16 לאור החלטת ביה"ד הרבני ומשום עיקרון כיבוד בין הערכאות, החליט בית המשפט קמא ביום
17 27.5.2016 לעכב את ההליכים המתנהלים לפניו, עד לקבלת החלטת ביה"ד.
18
- 19 ביום 20.12.2016, לאחר שלבית הדין הרבני הוגשו סיכומי הצדדים בסוגיית הסמכות, ניתנה החלטת
20 ביה"ד הרבני בעניין סמכותו לדון בתביעות הכרוכות בה נקבע:
21
- 22 **"...בנדון שבפנינו קיימת "אי בהירות" בשאלה מתי היה על האשה להמציא לבעל את בקשתה**
23 **ליישוב סכסוך, כאשר ייתכן והיה עלינו לקבוע כי אם הוראות טופס "אישור פתיחת התיק" הן**
24 **המחייבות, והאשה לא נהגה על פי האמור והמציאה את בקשתה לידי הבעל רק ביום 11.2.16 וזאת**
25 **לאחר שהבעל עצמו הגיש את תביעותיו בביה"ד, הרי שיש בכך משום חוסר תום לב שיש בו כדי**
26 **לקבוע כי הסמכות קנויה לביה"ד.**
27
- 28 אולם היות והדברים כרוכים ותלויים בשאלה מתי הייתה צריכה האשה להמציא את בקשתה לידי
29 הבעל, האם על פי הטופס הנ"ל או על פי החלטה, ולאור כלל כיבוד הערכאות מוצא ביה"ד לנכון
30 לאפשר לביהמ"ש להכריע בשאלה האם לאור כל האמור לעיל יש לקבוע כי הבקשה שהוגשה לפניו
31 הוגשה בתום לב או שמא בחוסר תום לב.
32
- 33 לאור האמור, ועל פי כלל כיבוד הערכאות ביה"ד ימתין להחלטת ביהמ"ש בשאלה האמורה לעיל".
34
35
- 36 משהונחה החלטת בית הדין הרבני לפני בית המשפט קמא, קבע האחרון דיון לפניו ליום 25.12.16.
37 הדיון נדחה (עקב מחלת ב"כ המשיב) וניסיונות ב"כ הצדדים לתאם מועד חלופי לא צלחו. ביהמ"ש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 קמא לא נעתר לבקשות לקביעת דיון שהוגשו לו וביום 18.1.17 נתן החלטתו לפיה "אין מקום לקביעת
2 דיון קודם הכרעה בשאלת הסמכות".

3
4 ביום 16.1.17 ניתנה החלטת בית המשפט קמא לפיה "בהמשך להחלטת כב' ביה"ד הרבני מיום
5 20.12.2016 והואיל ועל ביהמ"ש להכריע בשאלה האם הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה על-ידי
6 התובעת בתו"ל הצדדים יגישו סיכומים קצרים בליווי אסמכתאות בסוגיה זו..."

7
8 הצדדים הגישו סיכומיהם וביום 23.3.17 נתן בית המשפט קמא החלטה בה קבע כדלקמן:

- 9
10 "4. דיון
- 11
- 12 4.1 מעיון בטענות הצדדים נראה כי אין מחלוקת שהבקשה ליישוב סכסוך נמסרה
13 בפועל לידין של הנתבע רק ביום 11.2.2016.
- 14 4.2 עם פתיחת הליך יישוב הסכסוך קיבלה התובעת לידה טופס "אישור פתיחת תיק",
15 בו נכתב:
16 "יש להמציא את כתב הטענות הפותח לבעלי הדין שכנגד, בתוך 5 ימים,
17 בדואר רשום עם אישור מסירה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת."
- 18 4.3 במקרה זה ניתנה ביום 1.2.2016 החלטה המורה לתובעת למסור את הבקשה
19 לנתבע בתוך 7 ימים ממועד קבלת החלטת ביהמ"ש.
- 20 4.4 מעיון במערכת נט המשפט עולה כי ביום 2.2.2016 בשעה 11:02 נשלחה החלטת
21 ביהמ"ש מיום 1.2.2016, לבאת כוחה (דאז) של התובעת. עוד קודם לכן בשעה 9:57
22 נצפתה החלטה זו על ידי עו"ד במערכת נט המשפט.
- 23 4.5 משכך היה על התובעת להמציא לנתבע את הבקשה ליישוב סכסוך עד ליום
24 9.2.2016.
- 25 4.6 זאת ועוד אין בידי ביהמ"ש לקבל את טענתה של התובעת שרק ביום 11.2.2017
26 התקבלה החלטת ביהמ"ש מיום 1.2.16, שכן אם כך היו פני הדברים אזי היה על
27 התובעת למלא אחר הטופס שניתן לה עם פתיחת ההליך על פיו היה עליה להמציא
28 את הבקשה לנתבע תוך 5 ימים, דהיינו עד ליום 5.2.2016.
- 29 4.7 בהעדר כל ראיה להוכחת טענתה שהודיעה לנתבע בע"פ על הגשת הבקשה
30 ומשנתבע מכחיש זאת התובעת לא הוכיחה טענה זו.
31 החלטתה זו תועבר לכב' בית הדין הרבני האזורי תל- אביב. "
- 32

33
34 בעקבות החלטת זו של בית המשפט קמא הגיש ב"כ המשיב לבית המשפט קמא בקשה "ליתן הבהרה
35 או החלטה משלימה" להחלטה ו"לקבוע אופרטיבית כי המשיבה (המבקשת כאן ש"ש) פעלה בחוסר
36 תום לב".

37
38 בקשה זו של המשיב נדחתה בהחלטת בית המשפט קמא מיום 28.3.17 לפיה "החלטת ביהמ"ש ניתנה
39 לבקשת ביה"ד הרבני, בקשת הבהרה תוגש על ידי ביה"ד ולא על ידי הצדדים".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 לאור החלטה זו פנה המשיב לבית הדין הרבני ב"בקשה למתן החלטה ולקביעת מועד דיון". באותה
2 בקשה נטען כי ביהמ"ש קמא הכריע ביום 23.3.17 בנושא שבו התבקש להכריע ע"י כב' ביה"ד וקבע
3 כי היה על המבקשת למסור לבעל את הבקשה ליישוב סכסוך לכל המאוחר ביום 9.2.16, כאשר בפועל
4 המסירה בוצעה ביום 11.2.16 (לאחר שכבר הוגשה תביעת המשיב לגירושין). וכי "בנסיבות אלו,
5 בהתאם להחלטה הנ"ל, מבוקש מכב' ביה"ד להשלים החלטתו בנושא הסמכות, לקבוע כי בהתאם
6 להחלטת ביהמ"ש, לא נמסרה לבעל במועד הבקשה ליישוב סכסוך, צעד המצביע על חוסר תום ליבה
7 של האשה, וכפועל יוצא מכך לקבוע סמכותו העניינית של כב' ביה"ד בכל הנושאים שנכרכו לתביעת
8 הבעל לגירושין".

9
10 בעקבות אותה בקשה, נתן בית הדין הרבני החלטה ביום 25.5.17 לפיה קבע דיון בפניו ליום 12.9.17.
11 ברם, זמן קצר אחר כך פנתה המבקשת לבית הדין הרבני בבקשה לביטול הדיון שנקבע מהטעם כי
12 הגישה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט קמא מיום 23.3.17 וזו עודנה תלויה ועומדת. ביום
13 8.6.17 נעתר בית הדין הרבני לבקשת המבקשת וציין כי לצורך ייעול ההליכים הוא מבטל את הדיון
14 שנקבע ועל הצדדים לעדכנו עם תום ההליכים בביהמ"ש.

15
16 על החלטת בית המשפט קמא מיום 23.3.2017 הגישה המבקשת בקשת רשות ערעור אשר נדונה בפניי
17 (רמ"ש 17-04-1301). במסגרת הדיון בה, טענה המבקשת, כי בית המשפט קמא שגה משלא הכריע
18 בשאלה האמתית שהועברה לפתחו ע"י בית הדין הרבני והיא שאלת תום הלב בהגשת הבקשה ליישוב
19 סכסוך. בכל פרק ה"דיון" בהחלטתו (שהובא לעיל במלואו) לא נמצא כל דיון, בוודאי לא הכרעה,
20 לעניין "תום ליבה" של המבקשת בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך וללגטימיות של הליך זה בו נקטה
21 בטרם הוגשה תביעת הגירושין הכרוכה ע"י המשיב. המבקשת טענה כי נסיבות המקרה, עדותה לפני
22 בית הדין באשר להתנהלותה לפני ואחרי הגשת הבקשה ליישוב סכסוך, מלמדים על תום ליבה ועל
23 בית המשפט קמא היה להכריע בסוגיית תום הלב במסגרת החלטתו ולא להסתפק ב"בדיקה
24 קלנדרית".

25
26 מנגד, המשיב טען כי לבית משפט זה אין כל סמכות לדון בסוגיה וכי יש מקום לאפשר לביה"ד הרבני
27 לדון ולהכריע סופית בשאלת הסמכות, לקיים את הדיון שנקבע לאחר מתן ההחלטה נשוא הבר"ע,
28 ובמידת הצורך לבקש הבהרות כאלה ואחרות מביהמ"ש קמא, בהתאם להחלטתו ובדרך המקובלת
29 והראויה. המשך הטיעון בתגובת המשיב לבר"ע נסוב אחר טענות המשיב, תוך ניתוח עדויות הצדדים
30 לפני בית הדין הרבני בסוגיית הסמכות העניינית, ולפיהן עובדות המקרה מעידות כי המבקשת פעלה
31 בחוסר תום לב בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך וביקשה "לתפוס סמכות" באמצעותה כדי להכשיל את
32 המשיב ולמנוע ממנו להגיש תביעותיו לביה"ד הרבני.

33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 ביום 8.8.2017 נתתי את פסק-דיני בערעור. החלטתי לדחות את הערעור לאחר שמצאתי כי כל שיש
2 בהחלטת בית המשפט קמא מיום 23.3.2017 היא קביעה לפיה על המבקשת היה להמציא את הבקשה
3 ליישוב הסכסוך למשיב לא יאוחר מיום 9.2.2017 – וכי ההחלטה אינה מכריעה בשאלת תום הלב של
4 המבקשת בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך, ואין בה כדי למנוע אפשרות כי ההחלטה המשלימה בנושא
5 תינתן על ידי בית הדין הרבני האזורי או שהעניין יוחזר לפתחו של בית המשפט קמא.

6 במסגרת פסה"ד נימקתי מדוע אני סבור כי אין מקום להתערבות בהחלטת בית המשפט קמא מיום
7 23.3.2017, גם אם יכול היה בית המשפט קמא להחליט אחרת ולדון ולהכריע אופרטיבית בשאלת
8 תום הלב בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך ע"י המבקשת, ומדוע החלטת בית המשפט קמא לפעול
9 במשנה זהירות היית סבירה ומתבקשת בנסיבות:

10
11 ”

12 ראשית, ככל שכוונת בית הדין הרבני האזורי בהחלטתו מיום 20.12.16 הייתה אכן להעביר לבית
13 המשפט קמא את שאלת ההכרעה בשאלה האם הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה בתום לב, מדובר
14 בהחלטה חריגה בנסיבות בהן ניתנה. כאמור, בקשה לקביעת סמכותו העניינית של בית הדין הרבני
15 להידרש לתובענות שלפניו, הונחה לפני בית הדין הרבני למעלה מ-9 חודשים קודם לכן (ביום
16 9.3.16), כשבכל פרק שחלף מאז פעל בית המשפט קמא מכוח עקרון הכיבוד ההדדי בין הערכאות
17 והמתין להכרעת בית הדין הרבני. שאלת תום הלב במועד הגשת הבקשה ליישוב סכסוך היוותה חלק
18 עיקרי מתוך אותה בקשה לקביעת סמכות עניינית ולא נשמעה כל טענה כלפי סמכות בית הדין הרבני
19 להידרש לאותה בקשה ולהכריע בה ובסוגיה דנן. בהתאם, קיים בית הדין הרבני דיון, נשמעו טענות
20 באי כוחם בעל-פה, הצדדים נחקרו בסוגיה זו לפני בית הדין הרבני וסיכומים הוגשו. גם באותו שלב
21 מתקדם לא ביקש בית הדין הרבני למשוך ידו מההכרעה בשאלת תום הלב בהגשת הבקשה ליישוב
22 סכסוך, אלא, לכאורה, רק בתום החלטה המונה 5 עמודים. בהחלטה זו, שהונחה לפני ביהמ"ש קמא,
23 גם שזורות "הבהרות" לפיהן אם ימצא שהמבקשת עיכבה את המצאת הבקשה ליישוב סכסוך, לאור
24 פסיקת בית המשפט העליון ייתכן וניתן יהיה לראות בכך "חוסר תום לב מהותי במידה המצדיקה
25 לחרוג מן הכללים הרגילים של הקניית סמכות". לא ניתן שלא לתהות האם אותן "הבהרות" לא
26 נועדו אלא להוות הנמקה להחלטה משלימה שציפה בית הדין הרבני לתת בעצמו בסוגיית תום הלב
27 בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך (שאחרת, תשאל השאלה, מדוע בכלל מצא בית ביה"ד בהחלטתו
28 להביא ולצטט בהרחבה מפסיקת בית המשפט העליון באשר למבחנים לקביעת תום לב בהגשת
29 בקשה ליישוב סכסוך ולספק "הבהרות"? אם בחר למשוך ידו מהכרעה בסוגיה ולהעביר ההכרעה
30 במלואה לבית המשפט קמא, הרי ממילא זה האחרון אינו נדרש להכריע בהתאם לניתוח בית הדין
31 הרבני האזורי את פסיקת בית המשפט העליון). אציין, בשולי הדברים, כי נראה שגם המשיבה
32 אינה יודעת להגדיר את החלטת בית הדין הרבני מיום 20.12.16 באופן שמניח את הדעת. כך,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 58775-11-17 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 במסגרת בקשתה לפני בית הדין הרבני לביטול הדיון שלפניו, טוענת המבקשת כי בהחלטת מיום
2 20.12.16 פנה בית הדין הרבני לבית המשפט קמא ב"אבעיה" וכי בנסיבות אלו אין עוד בית הדין
3 הרבני יכול להתעלם מפנייתו, כאשר לא ניתנה לו תשובה כלשהי (למען הסר ספק המבקשת אינה
4 מציינת מקור ההלכה ממנה לומדת הכלל האמור כמו גם את מקור סמכות בית הדין לפנות באבעיה
5 בכלל ולבית המשפט קמא בפרט).

6
7 שנית, יש לזכור כי חקירות הצדדים בשאלת הסמכות העניינית, חקירות שנסובו בעיקר על נסיבות
8 הגשת הבקשה ליישוב סכסוך ע"י המבקשת והגשת תביעת הגירושין הכרוכה ע"י המשיב,
9 שנעשתה לאחריה, נערכו לפני בית הדין הרבני. נראה לי בלתי סביר שבית הדין הרבני האזורי ציפה
10 כי בית המשפט קמא יגיע לקביעות עובדה ומהימנות על בסיס חקירות שלא נשמעו לפני בית
11 המשפט קמא. דווקא המבקשת, במסגרת בקשת רשות הערעור, מחזקת את הקושי הטמון בכך,
12 בשעה שהיא מציינת כי פרוטוקול אותו הדיון שהתקיים בבית הדין הרבני אינו משקף את שהתנהל
13 בדיון וכי "חלק נכבד מהנאמר והתרחש הושמט מתרשומת בית הדין" (ס' 2(ג) לבר"ע). גם בהמשך
14 הבר"ע טוענת המבקשת כי "בעל דין שמעיד בפני בית הדין, בדמעות ושברון לב, כי ראה לנוכח לספק
15 לבן זוגו על דבר הגשת בל"ס בטרם קיבל מבאת כוחו ומסר את כתבי בית הדין לא יכול להיחשב חסר
16 תום לב" (ס' 7(ב) לבר"ע. הדגשות שלי. ש"ש') והדברים מדברים בעד עצמם.

17
18 שלישית, משנה הזהירות בו נקט בית המשפט קמא, עת נמנע ממתן קביעה אופרטיבית בעניין תום
19 הלב בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך, כשם שאינה מונע מבית הדין הרבני להוציא בעצמו החלטה
20 משלימה בסוגיה וכפועל יוצא להכריע בשאלת סמכותו העניינית בנושאים הכרוכים לתביעת
21 הגירושין גם אינו מונע מבית הדין הרבני מלתת החלטה מתאימה שתבהיר כי הוא בחר למשוך ידו
22 מהכרעה בסוגיה האמורה וכי על בית המשפט קמא לתת החלטתו בעניין (בנסיבות אלו, לא מן
23 הנמנע כי בית המשפט קמא יחליט לקיים חקירות של הצדדים בפניו ולא יסתפק בחקירות הצדדים
24 לפני בית הדין הרבני כפי שבאו לידי ביטוי בפרוטוקול הדיון שנערך לפניו). החלטת בית המשפט
25 קמא אינה שוללת אפשרות כי ההחלטה מיום 23.3.17 תוחזר להשלמה (והדבר כאמור משתמע גם
26 מההחלטה מיום 28.2.17) אך היא "מחזירה את הכדור" למגרש בית הדין הרבני האזורי, שכבר קנה
27 ומימש את סמכותו לדון בסוגיית הסמכות העניינית של התביעות הכרוכות לתביעת הגירושין
28 שהונחו לפניו. "

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

- 1 בעקבות פסק-דיני מיום 8.8.2017 החליט בית הדין הרבני ביום 2.11.2017 להחזיר את ההכרעה
2 בשאלת תום ליבה של המבקשת בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך לבית המשפט קמא וביקש מהאחרון
3 "להבהיר" את החלטתו מיום 23.3.2017.
- 4
- 5 בהתאם לבקשת בית הדין הרבני, ביום 18.11.2017 נתן בית המשפט קמא את החלטתו המבהירה את
6 ההחלטה מיום 23.3.2017. בהחלטה קבע ביהמ"ש קמא כדלקמן:
- 7 **"6. כפי שקבעתי בהחלטתי מיום 23.3.2017 היה על התובעת להמציא לנתבע את הבקשה ליישוב**
8 **סכסוך לכל המאוחר עד ליום 9.2.2016.**
- 9 **7. כן קבעתי בהחלטתי מיום 23.3.2017 כי התובעת לא הוכיחה כטענתה כי הודיעה לנתבע בע"פ על**
10 **הגשת הבקשה לנתבע.**
- 11 **8. לאור האמור לעיל, ובשים לב כי התובעת בחרה לתת לנתבע את הבקשה ליישוב סכסוך רק לאחר**
12 **שהנתבע מסר לה את התביעות שהגיש לביה"ד הרבני, יש לראות במעשי התובעת חוסר תום לב.**
- 13 **9. החלטה זו תועבר לכב' בית הדין הרבני האזורי תל-אביב."**
- 14
- 15 על החלטה זו מלינה המבקשת במסגרת בקשת רשות הערעור שלפניי. לטענת המבקשת, החלטת בית
16 המשפט שגויה הן בקביעות העובדתיות האופרטיביות המבססות את מסקנתו בדבר היעדר תום לב
17 מצידה הן במסקנה המשפטית לפיה התנהלותה לקתה בחוסר תום לב שיש בו כדי לשלול את
18 הלגיטימיות של הבקשה ליישוב סכסוך אותה הגישה לבית המשפט קמא: ביהמ"ש קמא לא שמע כלל
19 עדויות ואלו ביה"ד ששמע את העדויות לא קבע כי המבקשת כיזבה בעדותה לפיה סיפרה למשיב על
20 דבר הגשת הבקשה ליישוב סכסוך קודם להמצאה וקודם לפנייתו לבית הדין הרבני; קביעת ביהמ"ש
21 קמא בסעיף 8 לפיה המבקשת בחרה לתת למשיב את הבקשה ליישוב סכסוך רק לאחר שהאחרון מסר
22 לה את התביעות שהגיש לביה"ד הרבני – שגויה מיסודה משום שבאף ערכאה לא נקבע כי בוצעה
23 "מסירה" מצד המשיב של כתב התביעה עובר להמצאת הבקשה ליישוב סכסוך מטעמה; בפסיקת בית
24 המשפט העליון נקבע כי רק חוסר תום לב "חריג" יש בו כדי לשלול את הלגיטימיות של הליכי הבקשה
25 ליישוב סכסוך ואלו במקרה דנן מדובר באיחור בן יומיים בלבד בהמצאה של הבקשה ליישוב סכסוך,
26 אשר הוגשה לבית המשפט קמא בשה"כ 10 ימים קודם לכן (ביום 31.1.2016). ביהמ"ש קמא שגה
27 משהסיק חוסר תום לב מבלי ששמע עדויות, מבלי בחן את נסיבות הגשת הבקשה ליישוב סכסוך
28 והכריע בסוגיה רק לפי בדיקת ה"קלנדר" (מועד ההמצאה בפועל מול מועד ההמצאה שנדרש).

29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 לבקשת רשות הערעור התבקשה תשובה. בהחלטתי ביקשתי את הצדדים להודיע אם מסכימים כי
2 בית המשפט ידון בבקשה כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה. כן התבקשה
3 התייחסות לשאלה אם במקרה כזה ניתן לראות בבקשה ובתשובה סיכומים בכתב.

4
5 ביום 14.1.2018 הוגשה תגובת המשיב לבקשת רשות הערעור. המשיב סירב לדיון בבקשת רשות
6 הערעור כבערעור עצמו אך נתן הסכמתו כי מקום בו אחליט לתת רשות ערעור תיחשב תשובתו
7 כסיכומים בכתב בערעור. המשיב טוען כי צדק בית המשפט קמא בהחלטתו. לטענת המשיב, הנימוקים
8 שעמדו בבסיס החלטת ביהמ"ש קמא נושא הבר"ע מקורם בקביעתו הקודמת של ביהמ"ש קמא, מיום
9 23.3.2017 שהיא החלטה חלוטה לאחר שערעור המבקשת עליה נדחה ומשכך מנועה ומושתקת
10 המבקשת מלטעון כלפיה. לטענת המשיב, על המבקשת מוטל הנטל להוכיח את תום ליבה בהגשת
11 הבקשה ליישוב סכסוך לבית המשפט קמא וזאת משום שטענתה מכוונת לשלילת סמכותו של ביה"ד
12 הרבני – ובנטל זה לא עמדה.

13
14 לבקשת המבקשת, התרתי לה להגיש תשובה קצרה (בהיקף שלא יעלה על 2 עמודים) לתגובת המשיב
15 לבקשת רשות הערעור, שתיחשב כסיכומי תשובה מטעמה, וזו הוגשה ביום 23.1.2018.

דיון והכרעה

16
17
18
19 בהתאם לסמכותי לפי תקנה 410 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, אני מחליט לתת רשות
20 ערעור ולדון בבקשה כבערעור עצמו.

21
22 ביום 31.1.16, עת הוגשה לבית המשפט קמא הבקשה ליישוב סכסוך, היוותה בקשה ליישוב סכסוך
23 דרך דיונית **חלופית** לפתיחת תובענה בבית המשפט לענייני משפחה (וזאת להבדיל ממצב הדברים כיום
24 לאחר שנחקק ונכנס לתוקפו החוק להסדר התדייניות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014).
25 באותם ימים, החשש היה כי יוגשו בקשות ליישוב סכסוך במטרה להקנות לבית המשפט לענייני
26 משפחה סמכות שיפוט בענייני רכוש, מזונות ומדור וכן משמורת וחינוך הקטינים כאמצעי קל וקצר,
27 ללא צורך בהגשת כתבי תביעה ערוכים כדבעי, וזאת מבלי שמגיש הבקשה מעוניין באמת ובתמים
28 ליישב את הסכסוך בדרכי הסכמה ותוך היעזרות בגורמי הטיפול והייעוץ. הפתרון נמצא בפסיקת בית
29 המשפט העליון שקבעה כי חובת תום-הלב בהגשת בקשה ליישוב סכסוך דומה בתכליתה ובחלק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 ממאפייניה לדרישת הפסיקה לפיה על תביעת-גירושין ועל הכריכה בה להיעשות בכנות לשם תפיסת
2 סמכות-שיפוט במסגרת "מרוץ הסמכויות" (ר' ס' 43 לפס"ד של כב' הנשיאה בייניש בבג"ץ 5918/07
3 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד סג (2) 247, מיום 23.6.2009. להלן "פרשת פלונית").

4

5 אין מחלוקת כי ביום 9.3.16 פנה המשיב לבית הדין הרבני לקביעת סמכותו העניינית לדון בתביעות
6 הכרוכות שהוגשו. בית הדין שמע את טענות הצדדים בהקשר זה, קיים דיון באותה בקשה לקביעת
7 סמכותו העניינית, במסגרתו חזרו הצדדים על טיעוניהם והצדדים נחקרו באריכות בסוגיה זו ממש
8 (ביום 18.5.2016), ובעקבות אותו דיון החליט בית הדין הרבני על הגשת סיכומים בסוגיה. דא עקא,
9 גם בהחלטתו הראשונה (מיום 20.12.2016) וגם בהחלטתו השנייה והאחרונה (מיום 2.11.2017)
10 החליט בית הדין הרבני שלא להכריע בשאלה האם הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה בתום לב או שמא
11 בחוסר תום לב והעביר את ההכרעה בסוגיה לבית המשפט קמא. בית המשפט קמא, מצידו, קבע
12 בתחילה כי על המבקשת היה להמציא את הבקשה ליישוב סכסוך למשיב ביום 9.2.2016 ולא הכריע
13 בשאלת תום הלב (ההחלטה מיום 23.3.2017) ובהמשך, במסגרת ההחלטה נושא הבר"ע, קבע כי יש
14 לראות במעשי המבקשת חוסר תום לב (ההחלטה מיום 18.11.2017). אין מחלוקת כי החלטות בית
15 המשפט קמא ניתנו מבלי שביהמ"ש קמא קיים דיון בסוגיה בפניו (בכלל) ומבלי שהצדדים העידו בפניו
16 (בפרט) חרף העובדה שלביהמ"ש קמא היו מספר הזדמנויות לעשות כן.

17

18 בהחלטתי הקודמת (מיום 6.8.2017), בערעור על החלטת ביהמ"ש קמא מיום 23.3.17, ציינתי כי מקום
19 ובית הדין הרבני יחליט למשוך ידו מההכרעה בסוגיה האמורה (כפי שאכן התרחש והובהר לאחר
20 ההחלטה) אזי "לא מן הנמנע כי בית המשפט יחליט לקיים חקירות של הצדדים בפניו ולא יסתפק
21 בחקירות הצדדים לפני בית הדין הרבני כפי שבאו לידי ביטוי בפרוטוקול הדיון שנערך לפניו" (עמ'
22 9). לא הוריתי לבית המשפט קמא לעשות כן ולא התערבתי בשיקול דעתו, הגם שסבורני כי רמזתי
23 שכך ראוי שיעשה (במקום אחר ציינתי באותה החלטה כי "נראה לי בלתי סביר שבית הדין הרבני
24 האזורי ציפה כי בית המשפט קמא יגיע לקביעות עובדה ומהימנות על בסיס חקירות שלא נשמעו
25 לפני בית המשפט קמא").

26 מכל מקום, מתכוון אני להבהיר כבר עתה כי במסגרת פסק-הדין שיינתן בערעור זה, במקרה שאסבור
27 כי יש מקום להתערב בהחלטת ביהמ"ש קמא נושא הבר"ע – בכוונתי להכריע בסוגיה על בסיס חומר
28 הראיות שהובא לפני ביהמ"ש קמא ובחינת נימוקי החלטתו ולא להשיב את העניין לבירור לפני
29 ביהמ"ש קמא לצורך מתן החלטה מתוקנת לאחר שמיעת הצדדים (כעתירתה החלופית של המבקשת
30 בסעיף 17ג' לבר"ע). לדידי, בנסיבות המקרה דן, לאחר שביהמ"ש קמא כבר גמר בדעתו כי ההכרעה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 בסוגיה אינה טעונה שמיעת הצדדים בפניו – קבלת הערעור באופן שתשיב את סוגיית תום הלב לבירור
2 בפני ביהמ"ש קמא יתכן ותהיה נכונה משפטית אבל תהיה כרוכה בעינוי דין לא סביר לצדדים שניהם.
3 הצדדים הינם זוג בעשור הרביעי לחייהם, שחייהם המשותפים באו לידי סיום בתוך **פחות משנתיים**
4 **וחצי** ממועד נישואיהם (נישאו ביום 31.7.2013; הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה ביום 31.1.2016 והגשת
5 תביעת הגירושין מצד המשיב ועזיבתו את בית הצדדים – מספר ימים לאחר מכן), תקופה קצרה
6 ביותר שגם היא הייתה רוויה בקשיים ומשברים ובמהלכה היו הצדדים בטיפול מקצועי (וכפי שהעיד
7 המשיב עצמו בבית הדין הרבני – הצדדים היו בטיפול מקצועי עוד לפני החתונה ו"ביום של החתונה
8 **רבנו שלוש פעמים**"). מאז תמו החיים המשותפים - עברו חלפו כבר **שנתיים ימים** והצדדים עדיין
9 נעים בין טרקלינו של בית המשפט קמא לטרקלינו של בית הדין הרבני בסוגיה המקדמית ביותר
10 שעניינה איזו ערכאה תזכה לדון במחלוקות ביניהם. סבורני כי הגיעה השעה לקבוע ולהכריע, אחת
11 ולתמיד (כך יש לקוות) בשאלת תום ליבה של המבקשת בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך, החלטה שיהא
12 בא כדי לטעת מידת מה של וודאות בזהות הגורם השיפוטי המוסמך לדון ובתקווה כי הכרעה זו תקדם
13 פתרון המחלוקות גם לגופם של דברים (בין בהכרעה שיפוטית על-ידי הגורם המוסמך בין בהסכמה
14 בין הצדדים עצמם).

15

16 הדיון יתמקד, אם כן, תחילה בשאלה על מי מוטל נטל ההוכחה להוכיח את תום הלב (או היעדרו) של
17 המבקשת בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך, ובהמשך, ובהתאם למסקנה שתתקבל, תוך בחינת הנמקות
18 ביהמ"ש קמא את החלטתו, בשאלה אם החייבות בנטל עמדה בו.

19

20

נטל ההוכחה –

21 לטענת המשיב, על המבקשת מוטל הנטל להוכיח את תום ליבה בהגשת בקשתה ליישוב סכסוך, וזאת
22 משום ש"בפסיקה ארוכת שנים בכל הנוגע להוכחת תנאי הכריכה בביה"ד הרבני, קבע ביהמ"ש
23 העליון כי נטל הוכחת התנאים (כנות התביעה לגירושין, כנות הכריכה והגשת התביעה לגירושין
24 כדין ובתום לב) מוטל על שכמו של הטוען להיעדר סמכותו של ביה"ד הרבני (ראו לעניין זה בין השאר
25 ע"א 118/80 גבעולי נ' גבעולי, פ"ד ל"ד (4) 155) " (ס' 24 לתגובת המשיב לבר"ע).

26

27 המבקשת מצידה טוענת כי הנטל לשלילת תום ליבה בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך מוטל על המשיב,
28 וזאת משום שהטענה לשלילת סמכות לכאורית חלה על הטוען אותה; היא הגישה בקשה ליישוב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 סכסוך שלפי הוראות התקנות משמעותה זהה להגשת התביעה והמשיב הוא שהגיש את הבקשה
2 לקביעת סמכות בית הדין הרבני וביקש לשלול את סמכות בית המשפט קמא (ס' 10 לתשובת המבקשת
3 לתגובת המשיב).

4 מבין שתי העמדות נראית לי יותר עמדת המבקשת. טענת המשיב לפיה נטל הוכחת תנאי הכריכה
5 והכנות של תביעת גירושין המוגשת לביה"ד הרבני מוטלת על שכמו של הטוען להיעדר סמכותו של
6 ביה"ד הרבני היא כמובן טענה שגויה. בע"א 118/80 גבעולי נ' גבעולי (פ"ד לד (4) 155) (להלן: "פרשת
7 גבעולי"), אילו מפנה המשיב נקבע על ידי ביהמ"ש העליון (כב' השופט שמגר) בדיוק ההיפך – כי נטל
8 ההוכחה להוכחת התקיימות מבחני הכריכה והכנות הוא על שכמו של הבעל (שהקדים את האישה
9 בהגשת תביעת הגירושין לבית הדין הרבני בה כרך את מזונותיה), דהיינו, על מי שטוען להיעדר סמכות
10 בית המשפט המחוזי (כיום – בית המשפט לענייני משפחה). כב' השופט שמגר קובע באותו פס"ד כי
11 "מי שמבקש למנוע דיון בבית המשפט המחוזי, עליו הנטל להוכיח כי הוגשה תביעה לבית הדין
12 הרבני וכי נכרך בה עניין המזונות כדין ואופן כן". גם השופט בייסקי קובע באותו פסק-דין כי נטל
13 ההוכחה הוא על "המבקש למנוע מבית המשפט המחוזי להיזקק לתביעת המזונות שבאה לפניו". על
14 ההלכה שנקבעה בפרשת גבעולי חזר בית המשפט העליון ואישר אותה בהזדמנויות רבות, בהן ניתנה
15 הבכורה לערכאה האזרחית על פני בית הדין הרבני (ראו במנשה שאוה, השיפוט בדיני משפחה,
16 הוצאת לשכת עוה"ד, 2003, בעמ' 240-241). הרציונל לגישה זו הוסבר בכך שלבתי המשפט האזרחיים
17 הסמכות הכללית לדון בנושאים אלו "הכרוכים" והסמכות שלהם היא ודאית. בתי הדין, לעומת זאת,
18 "נוטלים" מהסמכות הכללית של בתי המשפט. סמכותו של בית הדין מוטלת בספק, מאחר שהיא
19 תלויה בתוצאות הבדיקה אם נתקיימו כללי הכריכה ואם לאו. הואיל ואין הספק מוציא מידי הוודאי,
20 אזי נטל ההוכחה מוטל על מי שרוצה להוציא מסמכותו הכללית של בית המשפט ולהעניק סמכות לידי
21 בית הדין. יוצא, אפוא, שנטל ההוכחה רובץ על מי שטוען שהכריכה היתה כדין וכנה (ראו בג"צ
22 5507/95 אמיר נ' בית הדין הרבני האזורי בחיפה ואח', פ"ד נ(3) 321, 334; עמש (י-ם) 29834-01-11
23 ב.כ נ' ש.כ, 2.5.2011, פורסם בנבו).

24
25 יצוין כי עובר להלכה בפרשת גבעולי הייתה נהוגה ההלכה שנקבעה בע"א 14/75 ברטל נ' ברטל, פ"ד
26 כט (1) 810 (להלן: "הלכת ברטל"). באותו פסק-דין קבע בית המשפט העליון (כב' השופט חיים כהן)
27 כי "יש להעמיד תביעה המוגשת לבית-דין או לבית-משפט בחזקת כנות, בחינת אין אדם תובע ולא
28 לו; והטוען שתביעה פלונית לוקחה בחוסר כנות ובחוסר תום לב עליו הראיה" (שם, בעמ' 812). באותו
29 מקרה נקבע כי על האישה נטל ההוכחה להוכיח, שתביעת הגירושין שהגיש בעלה נגדה אינה כנה
30 ושכריכת המזונות נעשתה על-ידו שלא בכנות ובתום לב; ומשלא הצליחה להוכיח טענותיה "לא יצאה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 ידי חובת הראיה שהיתה מוטלת עליה". עובר להלכת גבעולי פסק בית המשפט העליון במספר
2 הזדמנויות על-פי הלכת ברטל (ראו במנשה שאוה, שם, בעמ' 240 ה"ש 5).

3

4 מתקנות 258-כ258 כא לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, עולה כי כאשר אחד מבני-הזוג
5 הגיש בקשה ליישוב סכסוך לבית-המשפט לענייני משפחה, נחשבת הבקשה ליישוב סכסוך כהגשת
6 תובענה כנגד בן-הזוג האחר בכל העניינים המפורטים בתקנה 258(1)-(3) לתקנות סדר הדין האזרחי,
7 קרי- "תובענה כספית או רכושית, לרבות סעד הצהרתי, פירוק שיתוף בנכס וסעד על-פי חוק יחסי
8 ממוין"; "תובענה למזונות ולמדור"; וכן "תובענה בענייני קטין שנושאה זכויות משמורת, חינוך,
9 ביקור, הבטחת קשר בין קטין להורה ויציאת הקטין מהארץ".

10 בפרשת פלונית פסק בית המשפט העליון כי התקנות הנ"ל הותקנו בסמכות וכדין ויצרו דרך דיונית
11 חלופית לפתיחת "תובענה" בפני בית-המשפט לענייני משפחה. נקבע שם כי "הבקשה ליישוב סכסוך
12 משמשת דרך חלופית לפתיחת "הליך" או "תובענה" בין בני-זוג בפני בית-המשפט לענייני
13 משפחה: במקום להגיש מספר כתבי-תביעה נפרדים בענייני רכוש, מזונות ומדור וכן חינוך
14 ומשמורת קטינים, יכול בן-זוג להגיש בקשה ליישוב סכסוך שדינה כדין הגשת תביעות בכל
15 העניינים האמורים. בהתחשב בכך שהתקנות ליישוב סכסוך קובעות דרך נוספת לפתיחת "תובענה"
16 בפני בית-המשפט לענייני משפחה, אין לומר כי התקנות סותרות את העקרונות עליהם מושתת
17 "מרוץ הסמכויות". (ס' 34 לפסה"ד). יצוין כי בפרשת פלונית נפסק אמנם כי " על בקשה ליישוב
18 סכסוך להיות מוגשת בתום-לב וללא ניצול לרעה של ההליך" (סעיף 47 לפסה"ד) וכי " חובת תום-
19 הלב בהגשת בקשה ליישוב סכסוך דומה בתכליתה ובחלק ממאפייניה לדרישת הפסיקה לפיה על
20 תביעת-גירושין ועל הכריכה בה להיעשות בכנות לשם תפיסת סמכות-שיפוט במסגרת "מרוץ
21 הסמכויות" (ס' 43 לפסה"ד) אך פסה"ד לא קבע דבר בשאלת נטל ההוכחה של חובת תום הלב.

22

23 בנסיבות אלו סבורני כי הן ביישום של הלכת גבעולי והן ביישום הלכת ברטל על עניינינו – המסקנה
24 היא אחת: על המשיב, המבקש לשלול את סמכותו של בית המשפט קמא, מוטל הנטל להוכחת חוסר
25 תום ליבה של המבקשת בהגשת בקשתה ליישוב סכסוך, שהוגשה לבית המשפט קמא בטרם פנה והגיש
26 את תביעת הגירושין הכרוכה מטעמו לבית הדין הרבני.

27

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 האם הוכח חוסר תום לב מצד המבקשת בהגשת בקשתה ליישוב סכסוך השולל את סמכותו של בית
2 המשפט קמא?

3
4 בפסק-דיני מיום 6.8.2017 (שניתן בבר"ע על החלטת ביהמ"ש קמא מיום 23.3.2017) ציינתי כי:

5 " בהחלטת בית המשפט קמא מיום 23.3.17, היא ההחלטה נושא הבר"ע, שניתנה בעקבות החלטת
6 בית הדין הרבני מיום 20.2.16, קיימות שתי קביעות אופרטיביות בלבד: האחת, כי על המבקשת
7 היה להמציא את הבקשה ליישוב סכסוך למשיב ביום 9.2.16 לכל המאוחר (ס' 4.1-4.6 להחלטה);
8 והשנייה, כי המבקשת לא הוכיחה טענתה כי הודיעה למשיב בכל-פה על הגשת הבקשה ליישוב
9 סכסוך (ס' 4.7 להחלטה). הא ותו לא. "

10
11 בהחלטת ביהמ"ש קמא מיום 18.11.2017, היא נושא הבר"ע בענייננו, קיימת קביעה אופרטיבית
12 נוספת ולפיה " התובעת בחרה לתת לנתבע את הבקשה ליישוב סכסוך רק לאחר שהנתבע מסר לה
13 את התביעות שהגיש לביה"ד הרבני" (ס' 8 להחלטה).

14 במסגרת הבר"ע טוענת המבקשת כי קביעה עובדתית אחרונה זו של ביהמ"ש קמא שגויה בעליל – לא
15 הוכח מעולם כי המשיב ביצע "מסירה" של כתב התביעה לגירושין עובר למועד בו הומצאה לו הבקשה
16 ליישוב סכסוך. המשיב טוען מנגד, בתשובתו לבר"ע, כי "אין ולא הייתה מעולם מחלוקת על כך
17 שתביעתו של המשיב לגירושין נמסרה לידי המבקשת טרם שמסרה לידיו את הבקשה ליישוב
18 סכסוך".

19 מחומר הראיות שצורף לתשובת המשיב לבר"ע נוכחתי לדעת כי טענת המשיב בעניין זה אינה מדויקת.
20 בעדות המשיב בפני בית הדין הרבני הוא לא העיד על נסיבות ה"מסירה" של תביעת הגירושין לידי
21 המבקשת (הגם שבמקום אחד טען כי הבקשה ליישוב סכסוך מטעם המבקשת "הוגשה אחרי
22 שהגשתי לה את התביעה שלי" שי' 99 לפרוטו – והרי אין מחלוקת כי הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה
23 לבית המשפט קמא לפני מועד הגשת התביעה מטעם המשיב לבית הדין הרבני) ואין כל ממצא בעניין
24 זה בהחלטות בית הדין הרבני. מעיון בסיכומי הצדדים לפני ביה"ד הרבני עולה כי סוגיה זו הייתה
25 במחלוקת בין הצדדים – המשיב טען בסיכומיו כי ביצע מסירה של תביעת הגירושין לידי המבקשת
26 טרם היא מסרה לו את הבקשה ליישוב סכסוך (ס' 33,35 לסיכומי המשיב צורפו כנספח 4 לתשובת
27 המשיב לבר"ע) אך המבקשת הכחישה זאת מכל וכל בסיכומיה שלה (בסעיף 12ה' לסיכומיה טענה
28 המבקשת כי בעוד שהיא מסרה ויידעה את המשיב על ההליכים בדבר ישוב הסכסוך בסמוך להגשתם

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 "תביעת הבעל בבית הדין הרבני לא נמסרה לאישה מעולם וממילא לא נמסרה קודם לבקשה לישוב
2 הסכסוך". הסיכומים צורפו כנספח 4 לתשובת המשיב לבר"ע).

3
4 בנסיבות אלו, איני יכול לקבל את קביעת ביהמ"ש קמא בהקשר זה. מדובר בקביעה עובדתית שניתנה
5 כאמור מבלי שהצדדים נשמעו לפני ביהמ"ש קמא וככל שנשמכת היא על הסקת מסקנות מתוך חומר
6 הראיות שהובא לפני ביהמ"ש קמא ומקורו בחקירות שהתנהלו לפני ביה"ד הרבני, הרי שהיא אינה
7 מנומקת ואינה יכולה לעמוד.

8
9 בקביעתו האופרטיבית של ביהמ"ש קמא ולפיה המבקשת לא הוכיחה טענתה כי הודיעה למשיב בעל-
10 פה על הגשת הבקשה ליישוב סכסוך – אין מקום להתערבות. אלא שהדבר אינו עומד בסתירה לטענת
11 המבקשת לפיה אין בענייננו קביעה של בית המשפט קמא או של בית הדין הרבני לפיה **כיצב** בעדותה
12 כשהעידה כי סיפרה למשיב על דבר הגשת הבקשה ליישוב סכסוך או קביעה לפיה **לא הודיעה** למשיב
13 על הגשת הבקשה ליישוב סכסוך (סעיף 11א' ו-11ד' לבר"ע). יצוין כי גם המשיב מצידו מאשר כי ביה"ד
14 הרבני לא קבע שהמבקשת שיקרה כאשר טענה כי הודיעה לו בעל פה אודות הבקשה ליישוב סכסוך
15 ומצוין כי "ביה"ד לא קבע ממצאים בנושא זה אלא הותיר את ההכרעה לביהמ"ש קמא" (ס' 20 ב'
16 לתשובה לבר"ע). יש הבדל תהומי בין קביעה לפיה המבקשת לא הוכיחה דבר מה (הודיעה למשיב בעל-
17 פה על הגשת הבקשה ליישוב סכסוך) לבין קביעה לפיה המבקשת לא ביצעה את הדבר שהעידה עליו
18 ולמעשה כיצב בעדותה. בדומה להבדל בין הקביעה לפיה המשיב ביצע דבר מה (מסר למבקשת עותק
19 מתביעת הגירושין בטרם המציאה לו את הבקשה ליישוב סכסוך – כקביעת ביהמ"ש קמא לה לא
20 מצאתי תימוכין) לקביעה לפיה המשיב לא הוכיח שביצע את הדבר (המצאת תביעת הגירושין לידי
21 המבקשת בטרם המצאת הבקשה ליישוב סכסוך). הדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו נטל
22 ההוכחה לשלול את תום ליבה של המבקשת בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך מוטל על כתפי המשיב.

23
24 בסופו של דבר, נותרנו עם לא הרבה יותר מהעובדות היבשות: העובדה כי הבקשה ליישוב סכסוך
25 הוגשה ביום 31.1.2016; העובדה כי על המבקשת היה להמציא את הבקשה ליישוב סכסוך למשיב
26 ביום 9.2.16 לכל המאוחר ובפועל היא הומצאה לידי יומיים לאחר מכן ביום 11.2.2016; והעובדה כי
27 בתוך כל התקופה הזאת, שמשכה כ-10 ימים בלבד, ביום 7.2.2016, הגיש המשיב לבית הדין
28 הרבני תביעת גירושין, לה כרך את ענייני הרכוש, מזונות אישה וילד, משמורת, הסדרי ראייה וחינוך.
29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה לבית המשפט קמא לפני שהמשיב פנה והגיש את תביעתו שלו לגירושין
2 לבית הדין הרבני, אך המצאתה לידיו בוצעה באיחור של כיומיים.
3

4
5 בסעיף 34 לפסה"ד בפרשת פלונית נקבע כי הכלל הקובע לרכישת הסמכות היה ונותר מועד הגשת
6 ההליך ולא מועד ההמצאה:

7
8 "הכלל הבסיסי נותר כשהיה: תפיסת הסמכות על-ידי בית-הדין הרבני או בית-המשפט לענייני
9 משפחה נקבעת לפי מועד הגשת ההליך. לשון אחר; הערכאה הראשונה אליה פנה כדין מי מהצדדים
10 לסכסוך, היא הרוכשת סמכות לדון בעניין. בהתאם לכך, כאשר הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה
11 לבית-המשפט לענייני משפחה בטרם נכרכו ענייני הרכוש, המזונות והמדור או החינוך ומשמורת
12 הקטינים בתביעת גירושין בפני בית-הדין הרבני, ירכוש בית-המשפט לענייני משפחה סמכות
13 שיפוט בעניינים אלה ובית-הדין הרבני יימנע מלדון בהם (אלא אם כן בית-המשפט לענייני משפחה
14 הורה על מחיקת הבקשה ליישוב סכסוך כאמור בתקנה 258א(ב) סיפא). ולהפך; כאשר ענייני
15 הרכוש, המזונות והמדור או החינוך ומשמורת הקטינים נכרכו בכנות וכדין בתביעת גירושין בפני
16 בית-הדין הרבני בטרם הוגשה בקשה ליישוב סכסוך לבית-המשפט לענייני משפחה, יידונו סוגיות
17 אלה בפני בית-הדין הרבני ובית-המשפט יסרב להיזקק להן. הנה כי כן, סמכותו הייחודית של בית-
18 הדין הרבני לדון בסוגיות שנכרכו בפניו בכנות וכדין, ובטרם הוגשה תובענה בענייני לבית-המשפט
19 לענייני משפחה - נותרת בעינה ואין בתקנות הנדונות כדי לגרוע ממנה."

20
21 בבג"ץ 58/08 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי בחיפה ואח' (21.1.2010, פורסם בנבו), שניתן לאחר
22 פרשת פלונית, נדרש בית המשפט העליון לשאלת "מירוץ הסמכויות" בנסיבות בהן התביעה הראשונה
23 הוגשה ע"י האשה לבית המשפט לענייני משפחה כחמש-עשרה דקות לפני שהוגשה התביעה המתחרה
24 לבית הדין הרבני. בית המשפט העליון חזר וקבע כי "מבחן הזמן" – מועד הגשת התביעה, הוא הקובע
25 אפילו אם שני ההליכים נפתחים באותו יום, וכי "שלילת נפקותו של מבחן הזמן בגין חוסר תום לב,
26 המתבטא בהמצאה מאוחרת, צריכה שיעשה במשורה, במקרים חריגים שבהם חוסר תום הלב הוא
27 מהותי במידה המצדיקה לחרוג מן הכללים הרגילים של הקניית הסמכות. בחינת תום הלב של הצד
28 שהמציא את כתב התביעה באיחור צריכה לכלול, בין השאר, את זמן העיכוב בהמצאה, את הסיבה
29 לאיחור בהמצאה, את מצב ההליכים בין הצדדים ואת הפגיעה שנגרמה לצד השני להליך עקב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 העיכוב בהמצאה. שקלולם של גורמים אלה, ואיזונים עם הצורך לתחום את הריג למבחן הזמן
2 הרגיל, הם שיקבעו את התוצאה בנסיבותיו של כל מקרה. " (ס' 22 לפסה"ד. הדגשה שלי ש"י).

3
4
5 גם בפרשת פלונית לא נקבע כי די בהמצאה מאוחרת של הבקשה ליישוב סכסוך, תהא אשר תהא, כדי
6 לשלול את תום הלב של מגיש הבקשה ונקבע כי אמות המידה לבחינה האם הבקשה ליישוב סכסוך
7 הוגשה בתום לב אם לאו יהיו כדלקמן:

8 "ראשית, בהתאם לחובת תום-הלב הדיוני, על בקשה ליישוב סכסוך להיות מוגשת בתום-לב וללא
9 ניצול לרעה של ההליך. שנית, מהותה של חובת תום-הלב הדיוני בהקשר של הגשת בקשה ליישוב
10 סכסוך, נגזרת מייחודו של ההליך הנדון מבחינת תכליתו ומאפייניו. ככלל, על בן-זוג המגיש בקשה
11 ליישוב סכסוך בפני בית-המשפט לענייני משפחה להגיש את הבקשה מתוך רצון כן לחיפוש אחר
12 פתרונות מוסכמים ללא צורך בהכרעה שיפוטית; לשם כך, עליו להיות נכון לשתף פעולה עם
13 הגורמים הטיפוליים והמקצועיים ביחידת הסיוע (או בהליך הייעוץ או הפישור החיצוני אליו הופנו
14 בני-הזוג בהסכמתם). יש למנוע מצב בו תכליתה העיקרית של הבקשה ליישוב סכסוך היא לחסום
15 את הדרך בפני בית-הדין הרבני במסגרת "מרוץ הסמכויות". שלישית, תום-הלב בהגשת הבקשה
16 ליישוב סכסוך ייבחן בהתחשב במכלול נסיבות המקרה ובהן התנהגות הצדדים. רביעית, מטעמים
17 עליהם עמדנו לעיל (פיסקה 46), אין לייחס חוסר תום-לב לבן-זוג שהגיש בקשה ליישוב סכסוך, רק
18 משום כך שלא פירט במסגרת הבקשה האמורה את הסוגיות השנויות במחלוקת בין בני-הזוג.
19 ולבסוף, חוסר תום-לב בהגשת בקשה ליישוב סכסוך יוביל לכך שלא יהיה בבקשה חסרת תום-לב,
20 כדי למנוע מבית-הדין הרבני לרכוש סמכות שיפוט ייחודית בעניינים שנכרכו בפניו בכנות וכדין
21 לאחר הגשת הבקשה ליישוב סכסוך, וטרם הגשת כתבי-תביעה ערוכים כדבעי בפני בית-המשפט
22 לענייני משפחה כאמור בתקנה 258כא לתקנות ליישוב סכסוך. (שם, ס' 47 לפסה"ד).

23
24 במקרה שנדון בפרשת פלונית, בו אישר בג"ץ החלטת בית הדין הרבני לפיה הבקשה ליישוב סכסוך
25 שהוגשה לבית המשפט לענייני משפחה הוגשה בחוסר תום לב ואין בכוחה להקנות סמכות שיפוט לבית
26 המשפט לענייני משפחה, מדובר היה במקרה של חוסר תום לב בולט וקיצוני הרבה יותר ממה שניתן
27 לייחס למבקשת בענייננו. אז הבקשה ליישוב סכסוך הוגשה לבית המשפט לענייני משפחה תוך הפרת
28 הסכם גישור שנחתם בין הצדדים במסגרתו התחייבו הצדדים שלא לבצע פעולה משפטית חד צדדית
29 ומגישת הבקשה עשתה פעולות מכוונות להסתרת דבר הגשת הבקשה מבעלה (בין השאר ציינה במכוון
30 את כתובת הבית הרשום על שם שני הצדדים ככתובת מגוריו של בעלה, על אף שידעה כי אינו מתגורר
31 בבית למעלה משנה וחצי).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 הבקשה ליישוב סכסוך נועדה לשרת תכלית אחת – חיפוש אחר פתרונות מוסכמים תחת קבלת
2 הכרעות שיפוטיות. המבקשת ציינה בבקשה ליישוב סכסוך כי היא חפצה ליישב את הסכסוך בינה
3 לבין המשיב בדרכי שלום ובלא התדיינות משפטית (ס' 21 לבקשה); עמדה על המשבר ביחסי הצדדים
4 בגינו הצדדים מטופלים למעלה משנה כשלא חל שינוי לטובה (ס' 15 לבקשה) ועל המניע להגשת
5 הבקשה "בימים האחרונים החלה המבקשת לחוש בשינוי קיצוני בהתנהגותו של המשיב כלפיה.
6 המשיב נראה לפתע מסוגר והחל להתרחק ממנה, והמבקשת אשר מאמינה כי ניתן לסיים את
7 המחלוקות ביניהם בדרכי נועם, לטובת הצדדים ובמיוחד לטובת בנם מגישה הבקשה דנן (ס' 16
8 לבקשה). דברים ברוח זו העידה המבקשת גם בחקירתה לפני בית הדין הרבני: "השאיפה שלי הייתה
9 ליצור מצב שבאים לגישור לשוחח לאזן את המשאבים, שיעזעזע אותו מספיק, שיבין שאנחנו בבעיה
10 ושמורה לי הזכות להחליט אח"כ, למצוא נקודת איזון מסויימת יותר בריאה. מיום שהגשתי את
11 הבקשה נראה כאילו משהו שקע אצלו, היה הרבה יותר רגוע נעים, נעים הליכות, בדרך כלל הוא גס
12 רוח, היה עדין וחם כלפיי, היה ת. שהתחנתני איתו לפני שנתיים, בימים האלה הוא כבר תכנן את
13 הגשת התביעה, כל השבוע הזה הוא בילה איתי בבית הרבה יותר ממה שבילה בעבר... (ס' 73-77
14 לפרוט'). כאמור, הן בית הדין הרבני והן בית המשפט קמא לא שללו את גרסת המבקשת לפיה סיפרה
15 למשיב אודות הגשת הבקשה טרם המצאתה (וכי בעקבות זאת חל שינוי ביחסו אליה – עד שהגיש את
16 תביעתו שלו לגירושין ועזב את בית הצדדים) הגם שביהמ"ש קמא קבע כי גרסה זו לא הוכחה. יצוין
17 כי בתיק הבקשה ליישוב סכסוך קיימת אינדיקציה לכך שלאחר הגשת הבקשה ניהלו הצדדים,
18 באמצעות באי כוחם, מו"מ לצורך גיבוש הסכמות (הדבר עולה בין השאר גם מעדכון יחידת הסיוע
19 מיום 3.3.2016 כמו גם מהודעת ב"כ המשיב שהומצאה לתיק ביום 7.3.2016). בנסיבות אלו, האיחור
20 בן היומיים מצד המבקשת להמצאת הבקשה ליישוב סכסוך למשיב יכול בהחלט להתיישב עם טעות
21 שנעשתה בהיסח הדעת ולא כפעולה מכוונת מצידה לזכות בהישג דינוני כלשהו. הבקשה הוגשה על רקע
22 משבר עמוק שהיה קיים בין הצדדים וטיפול זוגי שלא צלח, והדבר עולה היטב מתביעת המשיב
23 לגירושין שהוגשה ימים ספורים לאחר הגשת הבקשה ליישוב סכסוך. יצוין כי לא מצאתי כל טענה
24 מצד המשיב לפיה המבקשת ידעה או צפתה, עובר להגשת בקשתה ליישוב סכסוך, כי בכוונתו להגיש
25 נגדה תביעת גירושין כרוכה לבית הדין הרבני, וכדי לסכל מהלך זה שיסלול רכישת סמכות בתביעות
26 הכרוכות לבית הדין הרבני, ומטעם זה בלבד – הגישה את בקשתה שלה ליישוב סכסוך לבית המשפט
27 קמא.

28

29 בנסיבות אלו, אני סבור כי החלטת ביהמ"ש קמא לפיה "יש לראות במעשי התובעת חוסר תום לב"
30 אינה מתחייבת מהקביעות העובדתיות עליהן ביסס ביהמ"ש קמא את החלטתו (עליהן עמדתי לעיל)
31 וכי המשיב לא עמד בנטל הנדרש ממנו להוכיח כי הגשת הבקשה ליישוב סכסוך מטעם המבקשת
32 והמצאתה לידיו (באיחור) נעשו בחוסר תום לב ותוך ניצול לרעה של ההליך המשפטי באופן השולל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 17-11-58775 ע.ה.מ נ' ת.ה.

1 את סמכות בית המשפט קמא להידרש לתביעות אותן הגישה המבקשת ביום 5.4.2016 (בהתאם
2 להנחיית ביהמ"ש קמא מיום 10.3.2016 שניתנה לפי הוראת תקנה 258כא(א) לתקנות סדר הדין
3 האזרחי, התשמ"ד-1984).

4

5

סוף דבר

6

7 הערעור מתקבל ואני קובע כי החלטת בית המשפט קמא מיום 18.11.2017 מבוטלת ואין לראות
8 במעשי המבקשת בהגשת הבקשה ליישוב סכסוך והמצאתה באיחור משום חוסר תום לב.

9

10 המשיב יישא בהוצאות המבקשת ובשכ"ט עו"ד בסך של 5,000 ₪ . העירבון, על פירותיו, יושב
11 למבקשת באמצעות בא כוחה.

12

13 מתיר פרסום פסה"ד במתכונת בה נחתם – בהיעדר שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.

14

15 ניתן היום, כ"ג שבט תשע"ח, 08 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.

16

17

שאול שוחט, שופט

18

19

20